

Yttrande

Handläggare

Jan Schmidtbauer Crona
Havsplaneringsenheten
jan.schmidtbauer.crona@havochvatten.se

Datum 2026-08-17

Dnr 2026-002970

Naturvårdsverket
Åsa Blomster

Yttrande över samråd enligt Esbokonventionens protokoll om strategiska miljöbedömningar om Ålands landskapsregerings förslag till delgeneralplan för vindkraft i havet, Sunnanvind

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har genom Naturvårdsverket beretts möjlighet att lämna synpunkter inom ramen för Esbosamrådet om delgeneralplanen Sunnanvind på Åland. HaV lämnar följande yttrande.

HaV bedömer att Sunnanvind på generalplanenivå inte kan förväntas medföra någon betydande direkt gränsöverskridande miljöpåverkan i Sverige, men att det finns ett behov av att säkerställa ett tillräckligt detaljerat och aktuellt underlag i den kommande projektprövning. Detta är särskilt viktigt för fågel, marina däggdjur, fisk, sedimentspridning och kumulativa effekter. Den fortsatta prövningen bör också säkerställa att eventuella effekter inom svensk ekonomisk zon identifieras och beaktas.

Miljöeffekter

HaV ser positivt på att delgeneralplanen innehåller ett stort antal planbestämmelser som syftar till att förebygga och begränsa negativa miljöeffekter av en framtida vindkraftsetablering. Detta innebär att flera miljöaspekter redan i generalplaneskedet har beaktats genom konkreta krav på den framtida verksamheten. Genom att bestämmelserna är bindande för kommande projekt är det ett rimligt antagande i miljöbedömningen att dessa åtgärder kommer att genomföras.

Exempel på sådana bestämmelser är tidsrestriktioner och krav på bullerreducerande åtgärder för att begränsa påverkan från undervattensbuller på marina däggdjur, särskilt gråsäl, samt bestämmelser som reglerar bland annat vindkraftverkens utformning och behovet av fortsatta undersökningar av fåglar och fladdermöss.

HaV ser också positivt på att kunskapsosäkerheter har beaktats genom krav på kompletterande undersökningar och uppföljning. Detta är särskilt viktigt för fågel, där underlaget visar att migrationsstudierna inte är heltäckande, och där det kan finnas behov av att anpassa vilka arter som följs upp utifrån kunskapsläget vid den framtida etableringen.

HaV bedömer att det är en styrka att miljöhänsyn i så stor utsträckning har integrerats direkt i planbestämmelserna. Samtidigt ställer det krav på genomförandet av dessa bestämmelser genom bland annat verksamhets- och platsspecifika bedömningar och villkor/krav i kommande projektprövning.

HaV ser positivt på att planbestämmelserna AB:6 och AB:14 som innehåller ett särskilt skydd för musselbankar. HaV bedömer dock att kriteriet för undantag, med en tillåten kumulativ sedimentpålagring om upp till 5 cm per år, behöver motiveras utifrån musselbankarnas ekologiska känslighet. Blåmusslors känslighet för sedimentöverlagring varierar beroende på bland annat sedimentets egenskaper, depositionens varaktighet och upprepning. Vid den fortsatta projektprövningen bör därför sedimentpåverkan bedömas utifrån projektspecifika spridningsberäkningar och ett ekologiskt motiverat tröskelvärde för påverkan.

Kumulativa effekter

Miljöbedömningen bedömer Sunnanvinds bidrag till kumulativa effekter som obetydligt utifrån dagens förutsättningar, men konstaterar samtidigt att en projektspecifik bedömning behöver göras vid tillståndsansökan och att ytterligare havsbaserad vindkraft i närområdet kan kräva kompletterande analyser, särskilt avseende fågel, fisk och marina däggdjur. HaV instämmer i denna bedömning. Den kumulativa analysen bör omfatta relevanta befintliga, tillståndsgivna och i möjligaste mån planerade verksamheter i södra Bottenhavet och Ålands hav, inklusive projekt inom svensk ekonomisk zon.

Havsplanering

Vindkraftsområdets västra gräns ligger ca 40 km från Sveriges fastland. Det innebär att Sveriges fastland ligger i "mellanzonen" (23–47 km avstånd) enligt den zonindelning avseende vindkraftverkens synlighet på olika avstånd som presenteras i tabell 8.24 i kapitel 8.8 i miljöbedömningen. Ett större område utanför Östhammar och Öregrund i Sverige utgör landskapsbildskyddsområde och har i den svenska havsplanen fått beteckningen "särskild hänsyn till höga kulturmiljövärden". För att kunna ta hänsyn till eventuell påverkan på detta område bör även visualisering av effekter mot den svenska kusten göras i projektprövningen.

Generellt bedöms förslaget till delgeneral plan vara förenligt med den svenska havsplanen.

Sjöfart

Sjötrafiken inom och i anslutning till planområdet utgörs främst av yrkestrafik till och från hamnarna i Nystad, Raumo, Björneborg och Kaskö. En framtida vindkraftsetablering inom vindkraftsområdet förväntas påverka framkomligheten för sjötrafiken. De fartyg som i dagsläget redan passerar i planområdets norra del kommer att behöva omdirigeras något längre norrut för att passera utanför vindkraftsområdets nordöstra gräns. Väster om planområdet finns det ett antal sjöfartsområden vilka utgör en del av de svenska havsplanerna med bland annat ett IMO område. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att svensk sjöfart inte påverkas av föreslagen vindkraftsetablering.

Yrkesfiske

Inom planområdet bedrivs pelagiskt fiske efter strömming och vassbuk/skarpsill främst av finska yrkesfartyg medan aktiviteten hos åländska och svenska fiskefartyg i området är mycket

begränsad. Under anläggningsskedet bedöms vindkraftverk och tillhörande infrastruktur, samt avlysningar av arbetsområden, kraftigt begränsa möjligheterna att bedriva trålning inom de delar av planområdet som är under utbyggnad. Möjligheterna till att bedriva fiske under anläggningsskedet kommer därmed bli kraftigt begränsade. Utifrån ett miljöbedömningsperspektiv görs antagandet att all typ av trålning kommer upphöra i området under hela anläggningsskede. Planen bedömer påverkan på svensk pelagisk trålning som *försumbar* eftersom omfattningen av nuvarande fiskeaktivitet i området är mycket begränsad. Havs- och vattenmyndigheten delar denna bedömning.

HaV bedömer sammanfattningsvis att följande frågor behöver ges särskild vikt vid projektprövning:

1. **Fågel:** kompletterande och projektspecifika inventeringar samt analys av kollisionsrisk, undanträngning och barriäreffekter, inklusive relevanta svenska och gränsöverskridande flyttstråk.
2. **Marina däggdjur:** projektspecifik modellering av undervattensbuller och bedömning av påverkan på gråsäl och östersjövikare, med hänsyn till känsliga perioder och skyddade områden.
3. **Sedimentspridning och bottenmiljöer:** modellering av spridning vid anläggningsarbeten och bedömning av effekter på bottenhabitat och fisk, inklusive eventuell påverkan inom svensk ekonomisk zon.
4. **Fisk:** projektspecifik bedömning av påverkan från undervattensbuller, grumling, habitatförlust och förändrade habitat samt eventuella effekter på beståndsnivå.
5. **Kumulativa effekter:** samlad bedömning tillsammans med andra havsbaserade vindkraftsprojekt och relevanta verksamheter i regionen, med särskilt fokus på fågel, fisk och marina däggdjur.
6. **Uppföljning:** tydliga kontroll- och uppföljningsprogram bör säkerställas för de miljöaspekter där kunskapsläget fortfarande är osäkert.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen Per Olsson efter föredragning av utredaren Jan Schmidtbauer Crona. I handläggningen av ärendet har även utredaren Stanislav Ilic medverkat.

Per Olsson

Jan Schmidtbauer Crona